

10-11 ağustos 2021, istanbul

MARMARA DENİZİ ZİRVESİ

Yaşamın Kıyısında Bir Deniz

MARMARA
BELEDİYELER
BİRLİğİ

**Marmara Denizi Yönetimine
MBB Kaynaklarından Bakmak**

ahmet
cihat
kahraman

TÜRK KAMUOYUNA

«Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği» Genel Kurulu, birlik organlarını oluşturmak amacıyla son kez 25/Nisan/1975 günü İzmir’te yaptığı toplantıda septediği ilkelerinin Türk kamuoyuna duyurulmasını cybirliği ile kararlaş-tırmıştır.

1 — Marmara Denizi ile Boğazlarının kirlenmesini önlemek, denizaltı do-kusunu bozmamak için endüstriyel kuruluş atıklarının, gemi sintine sularının, belde çöp ve molozlarının denize atılması ile akıtılması kesinlikle önlenmeli, ya-salara bu konuda açıklık getirilmelidir.

2 — Marmara Denizi ile Boğazlarına kıyısı bulunan İl Özel İdaresi, Belediye ve köylerin pis su (Kanalizasyon) projeleri makro düzeyde koordine edi-lerek birlik denetiminde yapımının uygulanması için Devlet Plânlama Teşkilâtı aracılığı ile Dünya Bankasından olanak sağlanmalıdır.

3 — Marmara Denizi ile Boğazlarındaki batık gemilerin yasalara aykırı çı-karma, parçalama, kıyılardan kum alma işi kesinlikle önlenmeli, denizaltı flo-rasının bozulmasına özen gösterilmelidir.

4 — Su Ürünleri Yasa ve Tüzüğü’nün öden vermeden noksanz uygulana-bilmesi için «Su Ürünleri Genel Müdürlüğü» örgütünün yörede yaygınlaşması öncelik kazanmalı, yasa ve tüzüğe kararnameler ve yönetmeliklerle zorlayıcı, kısıtlayıcı, sorumlulukları artırıcı yeni yetkiler, açıklıklar getirilmelidir.

5 — 45 yıl önce yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediyeler Yasasının hızla değişen yurt ve dünya sorunlarına çözüm getiremediği, belediyelerin kamusal görevlerini yerine getirmesine engel olduğu, Türkiye’nin geri kalmışlığını kam-çılar nitelikte, giderek çoğu hükümlerinin antidemokratik olduğu bir gerçektir. Özlenen çağdaş ve uygar ülkeler düzeyine biran önce ulaşabilmemiz için Beledi-yeler Yasası ivedilikle değiştirilmeli, birliklere denetim ve yetki genişliği sağ-lanmalıdır.

6 — Çevre sorunlarının halka dönük ve halk yararına çözümlenmesine katkıda bulunacak «Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği» girişiminin —Tüm belediyelere örnek olacak düzeyde— başarıya ulaşması için hükümet-lerce gerekli yardım yapılmalıdır.

Atılım ve girişimimizin başta Cumhurbaşkanımız Sayın Fahri KORUTÜRK olmak üzere parlamento ve hükümetlerimizce destekleneceğine olan güvence-mizi belirtir, durumu Türk Kamuoyunun bilgilerine sunarız.

Seygılarımızla...

«MARMARA VE BOĞAZLARI BELEDİYELER BİRLİĞİ» A. YÖNETİCİLER KURULU.

Birlik Başkanı	: Erol KÖSE	«İzmit Belediye Başkanı»
Birlik Başkan V.	: Reşat TABAK	«Çanakkale Belediye Bşk.»
Encümen Üyesi	: H. Avni ŞİRİN	«Yarımca Belediye Bşk.»
Encümen Üyesi	: Ahmet ENÖN	«Marmara Adası Bl. Bşk.»
Encümen Üyesi	: Hasan SUR	«Bandırma Belediye Bşk.»
Encümen Üyesi	: Halil ALANLIOĞLU	«Umurbey - Ç. Kale Bl. Bşk.»
Encümen Üyesi	: Avni ÖZTÜRE	«Birlik Genel Sekreteri»

mevzuat değişikliği

kirlilik önleme

koordinasyon ve denetim

batık gemiler

su ürünleri uygulamaları

belediyelerin yeniden tanımlanması

663.6+628.21(560)(047.3)"1978/82"
D367
n.2

D. P. T.
DOKÜMANTASYON
ŞUBESİ

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

IV. BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI
ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONU RAPORU

İÇME SUYU ve KANALİZASYON

Kanalizasyon sularının açıktan akıtılması veya zararsız hale getirilmeden denize, akar sulara veya göllere verilmesi estetik ve turistik yönlerden de sakıncalı olmaktadır.

Yukarıda açıklanan sakıncaların önlenmesi için modern anlamda kanalizasyon tesislerinin yapılması ve gerekli şekilde işletilmesi zorunludur.

Bu raporda özellikleri nedeniyle kentsel ve kırsal alanlar-
daki kanalizasyon sorunları ayrı ayrı ele alınmış, yerleşim sınır-

- 41 -

ları dışında kalan endüstrilere ait atık sular kapsam dışında bırakılmışlardır. Nüfusu 10.000 den büyük yerleşimler kentsel, 10.000 den küçük olanlar ise kırsal olarak nitelendirilmişlerdir.

endüstriyel atıksuların kontrolü

izmit körfezi için tüm marmara

1975

ÖNERİLER

MARMARA ÖLÜ BİR DENİZ OLMADAN ÖNCE

Pestisit kalıntıları (Tarımsal ilaç artıkları) hava, deniz ve toprak kirlenmesi yönünden yurdumuzda da önemini artırmaktadır. Marmara Denizi yöresi yüksek bir tarımsal potansiyele sahip olduğundan, tarımsal ilaç uygulaması da fazla olmakta ve kullanılan ilaç miktarı, bütün yurttaki olduğu gibi bölgemizde de artmaktadır. Kullanılan ilaçların bazıları uzun yıllar bozulmadan kalabilmektedirler. Sulama ve yağmur aracılığı ile denizlere sürüklenen bu bileşikler, son olarak da denizlerde, göllerde birikmektedirler. Küçük miktarları dahi zehir etkisi gösterebilen bu kimyasal bileşikler, denizdeki canlıların yaşamasını güçleştirdiği gibi, bu canlılar üzerinde birikerek, yenilmesinde insanlara da zararlı olabilmektedir. Balıklarda cıva birikmesi ve cıva zehirlenmelerine yol açması, dünyadaki güncel kirlenme sorunlarından biridir.

Marmara Denizi yöresinde, özellikle İzmit Körfezinde tarımsal ilaç üreten fabrikalar vardır, çoğu da denizle ilişkilidir. Bu fabrikaların atıklarının nasıl bir işleme tutulacakları kesinlikle saptanmalıdır. Marmara Denizinin pestisit kalıntıları yönünden kirlenme düzeyinin ve bu kalıntıların deniz ürünlerindeki miktarlarının saptanmasında sayısız yararlar vardır. Bölgenin endüstriyel sorunlarını çözümlenmek üzere kurulmuş bulunan TBTA «Marmara Araştırma Enstitüsü»

türü ürünlerde pestisit kalıntılarını saptamak ve bunların azaltılması yollarını aramak için gerekli donanım ve elemanlara sahiptir. Bu tür analizler 3 yıldır sebze ve meyveler üzerinde yapılmaktadır.

ÖNERİLER :

- 1 — Deniz sularında, özellikle İzmit Körfezindeki kirlilik etkenleri içinde pestisit kalıntılarının katkısı ve bunun tüm kirliliğe oranı saptanmalıdır.
- 2 — Deniz suyunda ve deniz ürünlerindeki pestisit kalıntıları ve genel kirlilik miktarı saptanmalı, bunun uluslararası toleranslar bakımından değerlendirilmesi ve önlenmesi yolunda çalışmalar yapılmalıdır.
- 3 — Bölgedeki tarımsal ilaç ve gıda endüstrilerinin atıklarının kirlenmeye etkisinin saptanması ve azaltılması yöntemlerinin araştırılmasına önem verilmelidir.
- 4 — Kalıcılığı fazla olan ilaçların kullanılmasını önleyici yasal önlemler alınmalıdır.
- 5 — Marmara Denizinin kirlenmesinin önlenmesi, var olan kirlilikten temizlenmesi konusunda kamu oyu yaratmak için birliğin çalışmalarına paralel olarak bir bilimsel kurul oluşturulmalıdır.

sanayi atıklarının denetimi

pestisit kirliliğinin kontrolü

«ÇEVRE VE DENİZ ZABITASI» ÖRGÜT VE ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ TASARISINI HAZIRLAMA KURULU İLK TOPLANTISINI ANKARA'DA YAPTI.

Birliğimizin girişimi ile Türkiye'de ilk kez çağdaş çevre sorunlarını denetleme amacıyla (Şimdilik birliğimiz bünyesi içinde) «Çevre ve Deniz Zabitası» örgütünü kurulumak üzere; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlararası oluşturulan kurul ilk toplantısını 27/ Kasım/1975 Perşembe günü Ankara'daki Birlik Bülrosunda yapmıştır. TRT ilgilileri ve kameramanları tarafından saptanan görüntülerle alınan ilk kararlar aynı gün Türkiye radyo ve televizyonunda kamu oyuna da yansıtılmıştır.

«Çevre ve Deniz Zabitası» Örgüt ve Çalışma Yönetmeliği Tasarısı Hazırlama Kurulu; aşağıda adları yazılı bakanlık, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşmaktadır:

- a) Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nden Erol Köse, Ahmet Enön, Hasan Sur, Halil Alanlıoğlu, Avni Öztüre;
 - b) İç İşleri Bakanlığı'ndan Nurettin Turan, Kâmil Koca;
 - c) Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan Coşkun Seçkin, Fuat Turan, Cemal Çetin;
 - d) İmar ve İskân Bakanlığı'ndan İsmet Tuysı, Ergin Nural, Gül Kayaman, Ayla Damalı;
 - e) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'ndan Pervin Tan;
 - f) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan Hasan Basri Esmer, Gülseren Oğün;
 - g) Gümrük ve Tekel Bakanlığı'ndan Çetin Çoruh, Kemal Günel;
 - h) Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'ndan Prof. Dr. Necip Berkcan;
 - ı) İller Bankası'ndan Mehmet Uslu;
 - j) Türk Belediyecilik Derneği'nden Bağrül Obuz;
 - k) TRT Kurumu'ndan Seray Kırcı;
- Ekonomist - Yazar Şevket Süreyya Aydemir.

Kurul, daha önce planladığı gibi 27/Kasım/1975 Perşembe günü ilk toplantısını saat 10.-/13.30 arasında yapmış (Birliğimizin 22/Aralık/1975 günü Küçükçekmece Belediyesinde yapacağı encümen toplantısında saptanacak bir gün ve yerde sürekli çalışmalarına başlamak üzere) aşağıdaki kararları almıştır:

1 - Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Genel Sekreterliğince düzenlenen «Çevre ve Deniz Zabitası Örgüt Yönetmeliği» tasarısının güncel gereksinimlere yanıt verdiği kanısına varılarak;

a) İlgili bakanlık, kurum ve kuruluş temsilcilerinin (Birliğin Küçükçekmece'de yapacağı 6. encümen kurulu toplantısından önce) bakanlık, kurum ve kuruluşları açısından tasarıda daha açıklıkta yer almasını istedikleri öneri ve ilkelere saptayarak birlik Genel Sekreterliğine yazılı olarak bildirmesi;

b) Yakın ilgisinden ötürü tasarıdan birer örnek'in Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı'na yollanmasına, aynı tarihe kadar ilgili bakanlık önerilerinin birlik merkezine ulaşmasının sağlanarak, kurul toplantılarına ilgili bakanlıklardan da temsilci katılması hususunun (Birlik Genel Sekreterliğince) KİŞİYE - ÖZEL olarak sayın bakanlarına duyurulması;

c) İlgili bakanlık, kurum ve kuruluşlardan gelecek yanıt ve önerilerin kurulu oluşturan tüm üyelerle bağlı oldukları kurumlara (Çoğaltılarak) gönderilmesi.

d) Kurul üyeleri ya da kurumlardan gelecek önerilerle tasarının Küçükçekmece'de yapılacak 6. Birlik Encümeni toplantısında incelenerek onanması;

2 - «Çevre ve Deniz Zabitası» Örgüt ve Çalışma Yönetmeliği Hazırlama Kurulu'nun Küçükçekmece toplantısında saptanacak gün ve belirlenecek yerde gerektiğinde toplanması kararlaştırılmıştır.

belediyeler, üniversiteler ve bakanlıklar denetimde sürdürülebilirlik

1970 - 1972 Yılları Arasında Çözünmüş Oksijen Miktarındaki Değişmeler (Curi, 1975)
TABLO : I

M E V K İ	Çözünmüş Oksijen mg./l)	
	23-29 Hazir. 1970	22 Hazir. 1972
Yemiş İskelesi Yağ		
Kapanı İskelesi Arası	7.35	3.80
Atatürk Köprüsü	2.31	1.10
Fener - Taşkızak Arası	0.00	0.30

Çözünmüş oksijen miktarındaki değişimlerden başka Haliç'te bulunan anorganik iyonların konsantrasyonu da kirlenmeye sebebiyet verecek bir seviyeye erişmiştir. Tablo II'de Haliç'te Baykut (1974) tarafından elde edilen değerlerle 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa ilişkin Tüzüğü'nün kabul ettiği tolere değerleri karşılaştırılmaktadır. Bu tablodan da anlaşılacağı gibi Haliç'te kirlenme çok ilerlemiştir. Birçok iyonun konsantrasyonu tolere değerlerin onar katından daha yüksek değerlere erişmiştir.

R A P O R

I — Varsayımlar :

- 1 - Proje için Helikopter ana vasıta olarak düşünülmüştür.
- 2 - Mevcut kolaylıklardan azami istifade teminine çalışılacaktır.

II — Durumun İncelenmesi :

- 1 - Faaliyet sahası ve içinde mevcut kolaylıklar.
- 2 - İhtiyaçlar ve finansman
- 3 - Teşkilât

1 — A) Faaliyet Sahası :

Marmara Bölgesi faaliyet maksadımız için İstanbul ve Çanakkale Boğazları ile İzmit'i içine alan ve bu yerlerin 10-20 Km. daha gerilerine geçen bir saha olarak kabul edilmelidir. Bu sahaya köşeleri İzmit - Tekirdağ - Çanakkale - Demirtaş olmak üzere ve uzun yanı 300 Km. kısa yanı da 150 Km. uzunluğunda bir yamuk içerisinde ettirdi edebiliriz. Bu yamuk dahilinde Mudanya - Büyükçekmece - İzmit üçgeni sanayi yönünden birinci derecede önem arzeden ve havadan kontrolü gerekli olan bölgedir. Bu üçgenin dışında kalan kısımda ise sanayi müesseseleri daha az olup şimdilik ikinci önem derecesinde mütalâğa edilebilir. Bu sebepten faaliyet teksifi bu esasa göre yapılmalıdır.

B) Mevcut Kolaylıklar :

1 - Askeri Kolaylıklar :

Hudutlarını çizdiğimiz Marmara Bölgesinde Türk Silâhlı Kuvvetlerinin hareket yaptığı ve kontrolünde bulundurduğu meydan, tesis ve kolaylıklar şunlardır. :

- a) Tam faaliyetli meydan, tesis ve kolaylıklar :
Topeî, Tuzla, Yeşilköy, Çorlu ve Bandırma
- b) Kısmi faaliyette bulunanlar :
Çanakkale, Mudanya, Yalova, Karamürsel ve Köseköy.

2 - Sivil Teşkilâta ait meydan, tesis ve kolaylıklar :

Türk Hava Yolları bu sahadaki bütün faaliyetini Yeşilköy Hava meydanından sevk ve idare etmekte, ayrıca Bandırma ve Bursa meydanlarında kullanılmaktadır.

Deniz kirlenmesini önlemede esas itibarıyla helikopterlerin kullanılması düşünüldüğünden Türk Silâhlı Kuvvetleri ile işbirliği halinde bu meydanlardan istifade etmeyi düşünmek hem iktisadî ve hem de mümkündür.

bu liman vasıtasıyla ihtiyaçlarını kolaylıkla temin etme imkânı açısından uygun mütalâğa edilebilir.

Ancak bu meydanı Kara Kuvvetleri Kumandanlığından kiralamak veya müştereken kullanabilmek imkânları sağlanmalıdır. Her iki ihtimalde tahakkuk etmez ise pek az kullanılan Yalova veya Mudanya meydanlarından birini almak ve genel merkezi burada kurmak uygun olur. Genel merkezin bulunduğu yer bir ana meydan hâliyetinde olmalıdır.

2 — Sahanın genişliği sebebi ile birer helikopter üniteler haline dört ayrı bölgede genel merkeze bağlı olarak hareket yapmak icab etmektedir. Bu bölgeler şu şekilde tespit edilebilir.

Çanakkale - Mürefte - Karabiga üçgeni. Merkez Çanakkale.

Büyükçekmece - Demirtaş - İzmit üçgeni. Merkez İzmit veya İstanbul.

Büyükçekmece - Mürefte - Karabiga - Demirtaş dikdörtgeninin Kuzey yarısı.

Merkezi Çorlu ve güney yarısı. Merkezi Bandırma.

3 - Helikopter İhtiyacı :

Marmara sahasının ve kıyılarındaki kesif sanayi faaliyetlerinin denize aktıkları zehirli maddeleri devamlı takip ve tetkik etmek için dört ayrı ünite halinde faaliyette bulunmak icab ettiğini belirtmiştik. Her bölgede bir helikopterin faaliyetini devam ettirmek için asgari (6 adet) helikoptere ihtiyaç olacaktır. Zira beyneimîlel havacılıkta faal vasıta nisbeti % 70 kabul edilmektedir. Diğer % 30 nisbeti ise devamlı bakım ve arıza nedeniyle faaliyetten alınacaktır. Teşkilât bütyüyüp genişledikçe ünitelerin helikopter adedini 2 ye çıkarmak ve böylece 12 helikopterden müteşekkil bir filo ile hareket yapmak projenin hedeflerinin tahakkuku için ferahlık sağlayacaktır.

Helikopterlerin kabiliyet ve kapasiteleri de aşağıdaki genel hatlar içerisinde ettirdi edilmeli ve sağlanmaları buna göre yapılmalıdır.

- a) 100-200 mil yarı çapında bir hareket sahası, bakım, ikmâl, ve kullanılışı basit ve çok yönlü.
- b) Türk Hava Kuvvetlerindeki Helikopter standartlarına uygun 4-6 personel taşıyabilecek kapasiteli.
- c) İcabında deniz üzerinde iniş yapabilecek teçhizatlı.
- ç) Deniz üzerindeki zehirli ve kirlil artıkları uçur halinde seyrederken tesbit edebilecek özel teçhizatlı (Radar v.s. gibi veya bu hususları en iyi tesbit ve teşhis edebilecek yeni cihazlarla donatılmış.)

300x150km alan

sanayi tesislerinin denetimi

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği tarafından, Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü ile birlikte yürütülen "Marmara Bölgesi Çevre Kirliliği Envanter Çalışması" tamamlanmış ve çalışma sonunda bir rapor hazırlanmıştır. Hazırlanan raporun bir özeti ve çalışma sonuçlarına göre yapılan tespitler ve öneriler aşağıda sunulmaktadır:

Sonuçlar

Bölgede yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan tablo hayli olumsuz detaylar içermektedir. Marmara Bölgesi'nde bugün büyük yerleşim merkezlerinin tümünde kritik boyutlarda çevre kirliliği mevcuttur. Sanayi kuruluşları içinde yürürlüğe girmesi beklenen su kirliliği kontrol yönetmeliğindeki esaslara ve limitlere uygun atıksu deşarjını sağlayacak arıtma tesisleri yaptıran ve işleten kuruluş parmakla sayılacak derecede azdır.

Evsel atıksu arıtma tesisleri bir yana, bir çok il, ilçe ve kasabanın tüm nüfusa hizmet veren tamamlanmış kanalizasyon sistemi bile bulunmamaktadır. Katı atıkların ve çöplerin gelişigüzel arazilere atılması, bir çok yerleşim yerinde hala en geçerli katı atık uzaklaştırma yöntemidir. Bölgenin önemli akarsularının tümü kirlidir. Marmara Denizi kıyıları ve körfezleri yerleşim merkezlerinin ve sanayi bölgelerinin kanalizasyon ve sanayi atıksu deşarjlarıyla insan sağlığını tehdit edebilecek boyutlarda kirlenmiştir. Alt bölgeler kapsamında sonuçlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

Trakya Alt Bölgesi

- Bölgenin hakim sanayi kolları, grıda ve tekstildir.
- Sanayi kuruluşlarının çoğunda atıksu arıtma sistemi yoktur. Arıtma sistemi olanlar da yalnızca fiziksel ve kimyasal arıtma yapmaktadır. Fakat BOİ, askıda katı madde, renk, bulanıklık gibi kirlilik parametrelerinin standart limitlere düşürülebilmesi çoğu zaman biyolojik arıtma ile mümkündür.

- Bölgenin en önemli alıcı ortamı çeşitli kollarıyla birlikte Ergene Nehri'dir. Nehir çok kirlidir ve çevre ve insan sağlığını tehdit eder durumdadır. Diğer alıcı ortamlar Meriç Nehri ve Marmara Denizi'dir.
- Marmara Denizi kıyısındaki turistik kentlerde yaz aylarında görülen nüfus artışı ve yeterli kanalizasyon şebekelerinin bulunmaması nedeniyle lokal kırı kirlenmesi yaşanmaktadır. Kirlilik kaynakları taşan ve taşmaması için denize deşarj edilen fosseptikler ve hemen kıyıda yapılan kanalizasyon deşarjlarıdır.

İstanbul Alt Bölgesi

- İstanbul ve çevresinde tüm sanayi kollarında faaliyet vardır.
- Sanayi kuruluşlarının büyük çoğunluğunda yeterli arıtma sistemi yoktur.
- Bölgedeki atıksu alıcı ortamı Marmara Denizi'dir. (Boğazlar, Haliç, diğer derelerle birlikte.)
- Şehrin kanalizasyonu birçok noktadan Marmara Denizi'ne akıtılmaktadır. Kanalizasyon ve derin deniz deşarjı projesi yakın zamanda tamamlanacaktır.
- İstanbul'da şehir içerisinde yoğun hava kirliliği mevcuttur. Hava kirliliği trafik ve ısınma kökenlidir.
- Şehirde gürültü kirliliği yine önemli bir sorundur. Gürültünün kaynağı öncelikle trafiktir.

alt bölge özel raporları

sorun1: endüstriyel atıksu arıtma tesisleri

sorun2: Evsel atı ve kanalizasyon

Doğal güzellikleri yanında, aynı zamanda su ürünleri bakımından dünyanın en zengin denizlerinden birisi olan Marmara Denizi ve çevresi her geçen gün kirlenmektedir. Ülkemizin en çok sanayileşmiş ve kentleşmiş bölgesinde bulunan Marmara Denizi'nde deniz ürünleri ve balık türleri azalmış, turizm yönünden çok zengin olan kıyıları tahrip olmuştur. Bir iç deniz niteliğinde olan Marmara Denizi'nin doğal güzelliklerinden, deniz ürünlerinden bütün vatandaşların eşit olarak yararlanması ve gelecek kuşaklara devredilmesi için yasal düzenleme gerekmektedir.

Bu amaçla, Birlik uzman ve danışmanlarının hazırladığı bir yasa tasarısı Birlik Meclisi'nce tasvip edilmiş ilgili kişi ve kuruluşlarında katkısını almak üzere tartışmaya açılmıştır.

Bu kanunun amacı, Marmara Denizi ve çevresi için bir koruma planı yapımını, çevre koruma için etkin önlemler alınmasını, çevreyi kirlenmeye karşı önlenmesini sağlamak suretiyle, Marmara Denizi'nin doğal yapısını ve kıyılarını korumaktır.

Tasarı, Marmara Denizi kapalı su havzasını ve batıda Çanakkale Boğazı çıkışında Gelibolu Yarımadası batı kıyısında Kemikli Burnu'ndan, Gökçeada Kefalo Burnu'na; buradan Bozcaada Orta Feneri'ne güneye, buradan doğu istikametinde Geyikli-Oduluk İskelesi'ne çekilecek hat içinde kalan alan ile kuzey-doğuda İstanbul Boğazı çıkışından, doğu-batı ve kuzey istikametindeki 10 mil yarıçapındaki alanı kapsamaktadır.

Koruma Planı

Marmara Denizi'nin doğal güzelliğinden, zengin deniz ürünleri ve balık kaynağından vatandaşların eşit olarak yararlanması, gelecek kuşaklara devredilmesi için tasarı uyarınca bir Marmara Denizi ve çevresini koruma planı hazırlanacaktır.

Marmara Denizi ve çevresini koruma planının bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 1 yıl içerisinde, DPT, Çevre Genel Müdürlüğü, ilgili valilikler ve ilgili belediyelerle koordinasyon içinde Belediyeler Birliğince hazırlanması, Marmara Çevre Koruma Kurulunca kabul edilerek yürürlüğe alınması düşünülmüştür.

Marmara Denizi ve çevresinin korunması konusunda, yürürlükteki mevzuata göre yetkili kurum ve kuruluşlar, koruma planı ve çevre düzeni planlarının uygulanması için gerekli tedbirleri almak zorundadır. Koruma planı ve çevre düzeni planları, ilan suretiyle ve diğer basın yayın yollarıyla ilgili kuruluşlara ve vatandaşlara duyurulur.

Koruma planı, çevre düzeni planları ve koruma kurulu kararları doğrultusunda, Belediyeler Birliği, ilgili valilikler ve ilgili belediyeler, kıyı alanlarının, kumsalların, şelf sahalarının korunması, bu alanlarda ve sahalarda kıyı bozucu denizden yer kazanıcı, deniz ürünlerine zarar verici, deniz doldurulması, deniz ve kıyılardan kum çekilmesi ve benzeri her türlü faaliyetin önlenmesi için gerekli her tür tedbiri alacaklar. Gerekli önleyici tedbirler Marmara Denizi ve kıyılarının bütününe ilişkin olarak Marmara Denizi zabıtası tarafından uygulanacaktır.

Çevre Araştırma Enstitüsü

Tasarıya göre Marmara Denizi'nde çalışan ve transit olarak seyreden her tür deniz aracının katı ve sıvı atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde toplanması ve depolanması için, ilgili belediyeler ve Belediyeler Birliği gerekli tedbirleri alır, tesisleri kurar ve işletir. Atıklar, Belediyeler Birliği'nce hazırlanan ve Kurulca onaylanan ücret tarifelerine göre ücreti karşılığında alınır ve depolanır. İlgili belediyelerce ve Belediyeler Birliğince Marmara Denizi kıyılarının uygun yerlerinde sıvı atık depolama tesisleri kurulabilir.

koruma planı

çevre araştırma enstitüsü

deniz zabıtası ve sahil güvenlik işbirliği

1995

31

İSTANBUL

ÇEVRE ENVANTERİ
1995

ALİ TALİP ÖZDEMİR

marmara denizi organik yükleri

karadeniz'le ilişkili hidrolik ve organik yük alışverişi

T.C. MARMARA VE BOĞAZLARI BELEDİYELER BİRLİĞİ

2012

2015

2017

ÇALISTAYLAR

kirliliğin azaltılması

tür çeşitliliğinin tarihsel süreci

ulusal yönetim stratejileri ve uluslararası politikalar

işbirliği, katılımcılık...

atıksu yönetimi (I), su ürünleri (II), tuna (III)

marmara denizi çevre komisyonu

MARMARA DENİZİ KORUMA EYLEM PLANI

6 HAZİRAN 2021 / KOCAELİ

Eylem 1 Marmara bölgesinde kirliliğin azaltılması ve izleme çalışmalarının yürütülmesi amacıyla; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ilgili kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sanayi odaları ve STK'lardan müteşekkil Koordinasyon Kurulu; Marmara Belediyeler Birliği bünyesinde ise Bilim ve Teknik Kurulu oluşturulacak.

Eylem 2 Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı üç ay içerisinde hazırlanarak çalışmalar bu plan çerçevesinde yürütülecek.

Eylem 3 Marmara Denizi'nin tamamını koruma alanı olarak belirleme çalışmaları başlatılacak, 2021 yılı sonuna kadar tamamlanacak.

Eylem 4 Acil müdahale kapsamında 8 Haziran 2021 tarihinden itibaren, 7/24 esasıyla, Marmara Denizi'ndeki müsilajın bilimsel temelli yöntemlerle tamamen temizlenmesine yönelik çalışmalar başlatılacak.

Eylem 5 Bölgede bulunan mevcut atıksu arıtma tesislerinin tamamı ileri biyolojik arıtma tesisine dönüştürülecek. Atıksuların ileri biyolojik arıtım yapılmaksızın Marmara Denizi'ne deşarjını engelleyici hedefler doğrultusunda çalışmalar yürütülecek.

Eylem 6 Marmara Denizi'ne deşarj yapan atıksu arıtma tesislerinin deşarj standartları 3 ay içerisinde güncellenerek hayata geçirilecek.

Eylem 7 Arıtılmış atıksuların mümkün olan her yerde yeniden kullanımı artırılacak, desteklenecek. Temiz üretim teknikleri uygulanacak.

Eylem 8 Atıksu arıtma tesislerini gerektiği gibi işletmeyen OSB'lerin rehabilitasyon ve iyileştirme çalışmalarıyla ileri arıtma teknolojilerine geçişi hızlandırılacak.

Eylem 9 Atıksu arıtma tesislerinin yapımı ve işletilmesini çok daha kolay hale getirmek için kamu-özel sektör işbirliği modelleri hayata geçirilecek.

Eylem 10 Marmara Denizi'ne gemilerin atıksularının boşaltılmasının önlenmesine yönelik üç ay içerisinde düzenleme yapılacak.

Eylem 11 Tersanelerde temiz üretim teknikleri yaygınlaştırılacak.

Eylem 12 Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız tarafından yapılan çalışmalar çerçevesinde; alıcı ortama deşarj yapan atıksu arıtma tesislerinin tamamı 7/24 online izlenecek. Marmara Denizi'ndeki 91 izleme noktası 150'ye çıkarılacak. Türkiye Çevre Ajansı eliyle, Marmara Denizi ile ilişkili tüm havzalardaki denetimler uzaktan algılama, uydu ve erken uyarı sistemleri, insansız hava araçları ve radar sistemleri kullanılarak artırılacak.

Eylem 13 Marmara Denizi kıyılarını kapsayacak şekilde Bölgesel Atık Yönetimi Eylem Planı ve Deniz Çöpleri Eylem Planı üç ay içerisinde hazırlanarak uygulamaya konulacak.

Eylem 14 İyi tarım ve organik tarım uygulamaları ile basınçlı ve damlama sulama sistemleri yaygınlaştırılacaktır.

Eylem 15 Marmara Denizi'yle ilişkili havzalarda, dere yataklarına yapay sulak alanlar ve tampon bölgeler oluşturularak kirliliğin denize ulaşması önlenecek.

Eylem 16 Zeytin karasuyu ve peynir altısuyu kaynaklı kirliliğin önlenmesi için, atık su azaltımını gerçekleştirecek teknolojik dönüşümler sağlanacak.

Eylem 17 Fosfor ve yüzey aktif madde içeren temizlik malzemelerinin kullanımı aşamalı olarak azaltılacaktır. Organik temizlik ürünleri teşvik edilecek.

Eylem 18 Marmara Denizi'mizdeki tüm hayalet ağlar 1 yıl içerisinde temizlenecek.

Eylem 19 Balıkçılık faaliyetlerinin ekosistem temelli yapılması sağlanacak, koruma alanları geliştirilecek.

Eylem 20 Müsilaj nedeniyle zarar gören balıkçılara ekonomik destek sağlanacak.

Eylem 21 Deniz kirliliğinin önlenmesi ve vatandaşlarımızın bilinçlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapılarak, kamuoyunun bilgilendirecek bir platform oluşturulacak.

Eylem 22 Soğutma suları ve termal tesislerden oluşan sıcak suların Marmara Denizine etkilerinin azaltılmasına yönelik tedbirler alınacak.

Kurumsal yapı

Planlama, yasal düzenleme

Temizlik

Atıksu arıtma

Denetim, izleme

Tarım, balıkçılık

Eğitim ve farkındalık

teşekkürler

ahmetcihatkahraman
mbb çevre yönetimi koordinatörü

linkedin.com/**acihatk**
cihat.kahraman@mbb.gov.tr

